Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen kuuleminen Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnassa

17.11.2023

Sanna Ahvenharju, Liisa Haapanen, Ville Lauttamäki ja Juha Kaskinen

TURUN YLIOPISTO

Positiivisia näkymiä planetaarisiin haasteisiin

- Planetaariset luonnonjärjestelmät ovat kriisissä. Jotta elinolosuhteet säilyisivät elämää ylläpitävinä, tarvitaan laajavaikutteisia toimenpiteitä, rohkeutta uuteen ajatteluun ja radikaaleja innovaatioita.
- Tulevaisuusnäkymät tällä hetkellä yksipuolisia
- Selvityksiä ja tutkimusta tarvitaan erityisesti taloudelliseen toimintaan liittyvistä uusista näkökulmista ja vaihtoehtoisista malleista:
  - Millainen Suomi olisi, jos se toimisi vahvan kestävyyden periaatteiden mukaisesti?
  - Planetaarinen hyvinvointi talousjärjestelmän tavoitteena? Mitä olisivat kestävämmät vaihtoehdot nyk. talousjärjestelmälle? Tarkastelun kohteena mm. taloudellisen kestävyyden määrittely, materiaalinen kasvu ja sen vaihtoehdot, kannusteet, innovointikyky, valtion rooli ja kestävyysvaikutukset

TURUN YLIOPISTO

Tekoälykeskustelun sokeat pisteet

- Teko/keinoälyn kehittyminen saattaa olla merkittävin muutos sitten maatalouden kehittymisen ja teollisen vallankumouksen.
- Tulisi selvittää, mitä emme ole huomioineet, mitä on jäänyt katveeseen digitalisaation ja AI:n edetessä?
- Muutamia näkökulmia:
  - Miten työ, tiedonvälitys, tiedon käyttö, sen luotettavuus, ihmisten väliset suhteet jne. muuttuvat?
  - Millaista yhteiskuntaa tekoäly, algoritmit ja teknologinen kehitys tuottavat ilman sääntelyä? Mitkä ovat sääntelyn mahdollisuudet ja mitä sillä voisi saavuttaa?
  - Miten voimme käyttää tekoälyä positiivisten yhteiskunnallisten muutosten aikaansaamiseen ja mitä nämä muutokset voisivat olla?
  - Minkälaisia ympäristövaikutuksia tekoälyn käytöstä syntyy?

TURUN YLIOPISTO

Maailmanpoliittiset muutokset

- Autoritääristen valtioiden maailmanpoliittinen painoarvo kasvaa
- Kiinan ja muiden BRICS-maiden maailmanpoliittinen asema vahvistuu ja kv. sopimusjärjestelmää haastetaan ja toimintaa ohjaavat tavoitteet ja arvot muuttuvat
- Eriarvoisuus ja epäoikeudenmukaisuus niin kansallisesti kuin kansainvälisesti heikentävät yhtenäisyyttä ja yhteiskuntien legitimaatiota
- Näkymiä tulevaisuuteen tarvitaan esimerkiksi seuraavista aiheista:
  - **Millainen maailma on Ukrainan sodan päättymisen jälkeen?** Mitä vaihtoehtoja on saada aikaan pitkäaikainen rauha? Mikä on Suomen asema uudessa valtapoliittisessa toimintaympäristössä?
  - **Minkälainen olisi oikeudenmukainen yhteiskunta?** Miten oikeudenmukaisuutta edistetään ”uudessa maailmanjärjestyksessä”? Kuinka luoda mahdollisuuksia hyvinvointiin kaikille, varsinkin jos otamme huomioon planeetan rajalliset resurssit ja tulevat sukupolvet?

TURUN YLIOPISTO

Suomea koskevat muutokset

- Suomen väestökehitys ja maahanmuutto ovat maamme tulevaisuuden kannalta keskeisiä teemoja
- Suomalainen ruokajärjestelmä painii useiden haasteiden kanssa: mm. kannattavuuskriisi, ilmastonmuutos, luontokato
- Selvityksiä ja tutkimusta tarvitaan esimerkiksi seuraavista aiheista:
  - **Kansallinen väestönkehityksen skenaariotarkastelu**, ts. trenditarkastelua rikkaampi esitys, jossa yhdisteltäisiin tietoa, arvoja, ja näkökulmia alueellisia eroja huomioiden
  - **Millainen on suomalaisen ruokajärjestelmän resilienssi?** Miten järjestelmää voitaisiin uudistaa ja parantaa? Miten voitaisiin tukea uusien ruokainnovaatioiden kehittymistä?

TURUN YLIOPISTO

Lopuksi

- Positiivisten tulevaisuusvisioiden tarve on huutava
- Tutkimuksen tueksi (tai jatkeeksi) tarvittaisiin visiointia ja viestintää tulevaisuuksista jossa kestävyysongelmia on uskottavasti ratkaistu
- Tulevaisuusajattelun vahvistaminen yhteiskunnan eri tasoilla (yksilöt, yritykset, julkiset toimijat) tärkeää vaihtoehtojen ja toimijuuden tunnistamisen näkökulmasta

Alessandro Erbetta - Unsplash

TURUN YLIOPISTO

Kiitos!

Sanna Ahvenharju, Liisa Haapanen, Ville Lauttamäki ja Juha Kaskinen